

ความแตกต่างระหว่าง ความรักกับความหลง

นำเสนอเมื่อ : 15 พ.ย. 2552

ความแตกต่างระหว่างความรักกับความหลง...

“ ด้วยรักฉันมันสนิท ตามติดจนหลง

ความลุ่มหลงช่างแรงกล้า

เหมือนธารน้ำไหลลงจากยอดภูผา

ไม่มีอะไรจักขวางหน้าได้ ทั้งไหลทวนกลับไม่ได้

มีแต่จะไหลลี้วรดหน้าไป “

คริสเตียน โบวี

โดยทั่วไปมนุษย์เรามากก็มีความเข้าใจว่า “**ความรัก**” และ “**ความหลง**” เป็นความรู้สึกเดียวกัน แต่หากพิจารณาจริงๆ แล้ว จะพบว่าความรักและความหลงนั้นมิใช่แตกต่างกันในองค์ประกอบหลายประการ

ความรัก มีนิยามได้หลากหลายขึ้นอยู่กับแง่คิดและมุมมองของแต่ละคน ในที่นี้เราอาจนิยามความรักได้ว่า ความรักเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งสัมพันธ์กัน โดยผ่านขั้นตอนของการเสริมแรง การคิดใคร่ครวญ แยกแยะและสร้างข้อสรุปความคิด และเนื่องจากความรักเกิดจากการเรียนรู้ แต่ละคนจึงมีมุมมองของความรักแตกต่างกัน

ความหลง เป็นภาวะที่ถูกดึงดูดด้วยความรัก ใคร่จากของรักอย่างรุนแรง มีลักษณะไม่คงรูปและไม่เหนียวแน่น เป็นความรักแบบเพ้อฝัน มีอารมณ์และความรู้สึกเขาคือบงำซึ่งเกิดขึ้นแบบฉับพลัน ความหลงมักจะปรากฏในขั้นต้นของความสัมพันธ์เชิงรักใคร่ หรือในช่วงที่ถูกโน้มน้าวด้วยความเชื่อเชิงวัฒนธรรมบางอย่าง

จากความหมายของความหลง รักเพ้อฝันเป็นอาการความหลงลักษณะหนึ่ง ถ้าเราเข้าใจความรักเพ้อฝันอาจทำให้เข้าใจความหลงมากขึ้น ความรักแบบเพ้อฝันเป็นการวาดภาพวาดฝันตามอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการให้เป็นไป เพื่อที่จะได้ความพึงใจมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรักเพ้อฝันเนื่องมาจากรักครั้งแรก และความรักเพ้อฝันเนื่องมาจากอิทธิพลทางวัฒนธรรม

รักเพ้อฝันเนื่องมาจากรักครั้งแรก

คนวัยหนุ่มสาวทั่วไปจะถูกครอบงำด้วยอารมณ์ และความฝันต่างๆ ตลอดวันและคืน ส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนและความรัก เรามักจะวาดภาพเสียสวยหรูเป็นอุดมคติ ทั้งนี้เพื่อจะได้สมปรารถนา การสร้างมโนภาพสวยหรูเรื่องคู่รักนี้มิใช่เกิดติดมากับตัว แต่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยเหมือนกัน ซึ่งเราพอจะวิเคราะห์เหตุผลตอนต่อของมันได้

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า สารที่เราเพื่อฝันมาจากของรัก (ในที่นี้หมายถึงคนด้วย) ซึ่งเราได้เชื่อมโยงมาจากบุคคลในชีวิตที่สอนให้เรารู้จักความพึงใจรักใคร่ และสืบเนื่องประสบการณ์นี้ต่อไปยังคนรักในอนาคตที่เราปรารถนา คนรักคนแรกของเราก็คือ พ่อแม่แน่นอน

พื้นฐานสำคัญของความรักเมื่อโตขึ้นสำหรับทารก พ่อแม่ไม่อาจตอบสนองให้เราพึงใจได้เสมอไป บางครั้งอาจได้รับความเจ็บปวดบาง หรือเจ็บปวดมากในกรณีที่ไม่มีพ่อแม่หรือมีก็แข็งกระด้างบกรงไป โดยธรรมชาติมนุษย์ย่อมปรารถนาความสุข ปฏิเสธความทุกข์ ฉะนั้นทารกและเด็กๆ จึงปรารถนาจะได้พ่อแม่นุ่มนวลเป็นธรรมดา ถ้าไม่ได้ในโลกของความจริง ก็จะฉกฉวยเอาในความฝัน แม่ในจินตนาการของเขาจึงเป็นแม่ที่อ่อนหวานสมบูรณ์ทุกอย่าง เป็นแม่ในอุดมคติ อันจะบันดาลความหวังใหญ่โตโดยไม่ขาดตกบกพร่องแม่แต่น้อย ยิ่งเด็กเจ็บปวดมากเท่าไรก็ยิ่งฝันมากเท่านั้น เด็กที่มีแม่เป็นแม่โดยสมบูรณ์เชื่อว่าจะได้พ่อแม่ในฝันในเรื่องนี้เลย

เด็กที่ฝันถึงแม่ในอุดมคติ แน่แน่นอนเขาจะยอมฝันถึงคนรักในลักษณะเดียวกัน การถ่ายเทความปรารถนาที่เรียกว่า transference ซึ่งกลไกทางจิตใจหรือความปรารถนาเช่นนี้ไม่จำเป็นเสมอไปที่คนจะรู้ตัว มันเป็นความปรารถนาที่ซ่อนเร้นอยู่ลึกๆ และนี่อาจอธิบายว่าทำไมคนจึงเลือกคู่รักที่มีได้คุณสมบัติเหมือนพ่อหรือแม่ของตนจริงๆ แต่เหมือนพ่อแม่ในความฝัน เราอาจพูดได้ว่าเด็กที่มีพ่อแม่ซึ่งเขาพึงใจ ก็มีแนวโน้มว่าเด็กจะเลือกภรรยาหรือสามีที่มีรูปสมบัติและคุณสมบัติคล้ายไปทางพ่อและแม่ของเขา

รักเพื่อฝันเนื่องมาจากอิทธิพลทางวัฒนธรรม

ความรักของคนเรานั้น ไม่เพียงแต่จะได้อิทธิพลมาจากรักครั้งแรก(พ่อและแม่)เท่านั้น แต่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่เขามามีส่วนกำหนดด้วย ซึ่งก็คือสังคมและวัฒนธรรมทั้งส่วนใหญ่และที่แยกย่อยเฉพาะกลุ่มด้วย ตัวอย่างที่เห็นชัดในปัจจุบันคือสื่อมวลชนต่างๆ ที่มีอิทธิพลหล่อหลอมปั้นแต่งความปรารถนาของเรา ดังได้กล่าวมาบางแล้วว่า พระเอกและนางเอกในภาพยนตร์ ละคร แม่ในนวนิยายก็ไม่เว้นที่จะชักจูงเสนอแนะให้เราคล้อยตามโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัวตลอดเวลา และบางครั้งก็ค่อนข้างจะอันตรายอยู่เหมือนกัน โดยเฉพาะในสังคมที่เปิดเสรีอย่างเหลือเฟือและเคร่งครัดคับแคบเกินไปในสิ่งที่ควรเปิดเป็นต้นว่า พระเอกค่อนข้างจะเลอะเทอะ ส้ำสอน เช่น พระเอก James Bond แม่พระเอกในภาพยนตร์ไทยบางเรื่องก็พยายามถอดความ ส้ำสอนนั้นมาค่อนข้างครบเครื่อง และนางเอกส่วนใหญ่ก็ค่อนข้างไม่ไต่ความพอๆ กัน ทั้งบทรักบทรักใคร่ ก็โน้มเอียงไปทางไปๆ ดิบด้านเข้มข้มอยู่มาก ซึ่งเป็นดังอย่างที่ไม่สุดี

ความรัก - ความหลง

ทั้งความรักและความหลงเป็นพฤติกรรมตอบรับของคนคนหนึ่งต่อคนอื่น ในเชิงสร้างสัมพันธ์ภาพในระดับที่เขมขนพอควร ฉะนั้นความปรารถนาในเพศรสและความนุ่มนวลอ่อนหวาน ความเป็นเจ้าของคู่กัน การคอยหาและความพึงใจยอมเข้ามาเกี่ยวข้องกับดวยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงดูเหมือนความรักกับความหลงมิได้แตกต่างกัน ซึ่งความจริงแล้วมันแตกต่างกัน โดยเฉพาะความหลงถูกควบคุมด้วยอารมณ์และฉับพลันด้วยเวลา ส่วนความรักอยู่ในครรลองของการคิดใคร่ครวญและผ่านขั้นตอนของเวลาในระดับหนึ่งมาแล้ว เมื่อคนสองคนมีความสัมพันธ์กันภายใต้ภาวะเสริมแรงอันหนึ่ง

เราพอจะคาดหมายได้ว่าความสัมพันธ์ต่อไปจะเป็นเช่นไร ในทางทฤษฎีจิตวิทยา พฤติกรรมของคนในอดีตจะเป็นเครื่องเสริมพฤติกรรมในปัจจุบัน และพฤติกรรมในปัจจุบันจะเป็นเครื่องบอกอนาคต สำหรับความหลงซึ่งมิได้มีพื้นฐานอยู่บนกาลเวลาเกิดขึ้นอย่างวาววับฉาบฉวยในลักษณะของความเพ้อเจ้อเป็นหลัก จึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างหลวมๆ และเลื่อนลอย ยากจะคาดหมายว่ายั่งยืนงมนคงอยู่ได้ จึงขาดความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ อย่างน้อยก็คงจะเลื่อนลอยไปตามอารมณ์ เอาแน่นอนไม่ได้

ในช่วงของความสัมพันธ์ ถ้าคู่รักต่างใช้เหตุผลพิจารณาใคร่ครวญ ความรู้สึกสับสนในอารมณ์จะลดลง นั่นหมายถึงความเพ้อฝันก็จะหมดไปด้วย ซึ่งอาจนำไปสู่การสูญสลายของความรักแบบโลกๆ ได้เช่นกันกับกรณีใช้การวิเคราะห์ แยกแยะอย่างมากมายเหมือน **“พระนักปฏิวัติ”** ที่พิจารณาเรื่อราวอิสตรีว่าเป็นของไม่จริงยั่งยืน ทั้งอวัยวะภายในก็เต็มไปด้วยไตใส่ฟุงที่ขึ้นความเน่าเหม็น การปลงหรือการพิจารณาอย่างถึงแก่นเช่นนี้อาจดับความพึงพอใจมิให้ปรากฏความรักแบบโลกๆ ได้เลย

นอกจากนี้ในการพยายามที่จะแยกความรักแท้และความรักเทียม หรือความหลงนั้น เราควรคำนึงถึงขอมูลต่างๆดังต่อไปนี้

1. ความรักแท้ย่อมต้องการ **“เวลา”** รักแท้ไม่ใช่สิ่งที่จะมีขึ้นโดยทันทีทันใดหรือไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งเล็กๆน้อยๆอย่างหนึ่ง ซึ่งบังเอิญผ่านเข้ามาในวิถีชีวิตของมนุษย์

เท่านั้น รักแท้เป็นคุณสมบัติประจำบุคลิกลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลสองคนซึ่งได้มีความสัมพันธ์ต่อกัน และจากความสัมพันธ์นี้เองที่ค่อยๆก่อให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของกันและกัน ดังนั้นรักแท้จึงเปรียบได้เสมือนกับสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย กล่าวคือต้องการเวลาในการที่จะเติบโตขึ้นมา รักแท้ต้องมีการปรับหรือเปลี่ยนนิสัยใจคอของคนหนึ่งให้เข้ากับอีกคนหนึ่ง ซึ่งก็ต้องการเวลาเช่นเดียวกัน ส่วนรักเทียมหรือความหลงนั้นอาจเกิดขึ้นโดยรวดเร็วดุจสายฟ้าแลบ และมักเนื่องมาจากความรู้สึกส่วนตัวชั่วขณะ เช่น เกี่ยวกับความสวยหรือความสงบเสียงมเป็นต้น หรือจากคุณสมบัติบางอย่างที่คิดหรือได้ยินกิตติศัพท์ว่าผู้นั้นมีอยู่ หรือจากการรื้อรอนประเมินคุณค่าของกันและกันเร็วเกินไป เช่นได้พบปะกันเพียงครั้งสองครั้งเท่านั้น อีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอก็คือโดยการเป่าหูของบรรดาแม่สื่อแม่ชักทั้งหลาย

2. ความรักแท้ทำให้แต่ละฝ่ายเกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สุขก็สุขด้วยกัน ทุกข์ก็ทุกข์ด้วยกัน จะแบ่งแยกมิได้ ผู้ที่มีรักเทียมจะคิดแต่เพียงว่าอีกผู้หนึ่งเป็น

สิ่งที่คอยปรนปรือความพอใจเท่านั้น โดยนัยนี้รักแท้จึงมีจุดมุ่งมั่นไปรวมอยู่ที่บุคคลคนเดียวเท่านั้น เราจะมีรักแท้ต่อบุคคลสองคนหรือมากกว่าในขณะเดียวกันหาได้ไม่ เราจะพบเห็นอยู่บ่อยๆว่ามีผู้ที่กล่าวว่าเขา (หรือเธอ) กำลังรักหญิง (หรือชาย) ในขณะเดียวกันอยู่สองคนหรือมากกว่านั้น ความจริงเขามีได้รักใคร่อย่างแท้จริงเลย และต่อมาภายหลังกลับไปแต่งงานกับผู้อื่น ซึ่งอยู่นอกเหนือความคิดของเขาในตอนแรก

3. ผู้ที่กำลังมีความรักแท้ย่อมมีความเชื่อมั่นไว้วางใจและซื่อสัตย์ต่อผู้ที่ตนรักไม่ว่าจะตกอยู่ในฐานะและสภาพการณ์อย่างไรใด ส่วนรักเทียมไม่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นเท่าใดนัก โดยเฉพาะถ้าสภาพการณ์มิได้เป็นไปตามที่ตนคิดไว้ในบางคราวความเชื่อมั่นนี้จะแสดงออกมาในรูปของความอิจฉาริษยาที่มี

4. ผู้ที่กำลังมีความรักแท้จะพยายามมุ่งทำทุกอย่างเพื่อให้ผู้ที่เขารักได้รับความพอใจและมีความสุขที่สุด โดยปราศจากความเห็นแก่ตัว ส่วนรักเทียมนั้นจะทำอะไร

ก็มักเพื่อตัวเองเป็นสำคัญ และมักไม่มีความทะเยอทะยานและความสนใจที่จะทำให้การดำเนินของวิถีชีวิตของตนดีขึ้น ผู้ที่อยู่ในความหลงจะหมกมุ่นอยู่กับความผืนหวานถึงแต่ความรู้สึกของเขาหรือครุ่นคิดถึงแต่ความทุกข์ของตนที่ไม่สามารถอยู่รวมกันกับคนรักได้เท่านั้น แต่ก็ทำได้นึกถึงความทุกข์เช่นเดียวกันนี้ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในความรักของตนไม่

5. ผู้ที่รักกันอย่างแท้จริงย่อมต้องการที่จะแต่งงานกันเป็นอย่างยิ่ง

แต่ก็ไม่ใช่ว่าในขณะที่เขาทั้งสองยังเตรียมไม่พร้อม ในระหว่างเวลาที่รออยู่นั้น เมื่อมีโอกาสพบกัน เขาก็จะช่วยกันวางแผนการเพื่อความสุขในอนาคตของเขา มีคำพังเพยเก่าแก่อยู่อันหนึ่งว่า “ รักแท้ยอมมีอุปสรรค” ขาพเจ้ามีความเห็นว่าคำพังเพยนี้ไม่จริงเสมอไป อาจมีหรือไม่มีก็ได้ แต่ถ้าเมื่อใดอุปสรรคเกิดขึ้น ผู้ที่รักกันจริงจะร่วมกันเผชิญหน้าและช่วยกันขจัดอุปสรรคทั้งหลายแหล่ที่จะมากีดกันการแต่งงานของเขา เขาจะหันหลังเขาแนบกันและต่อสู้กับมารชีวิตจนสุดฤทธิ์โดยไม่ประหวั่นพรุนพริ้งเลย ส่วนผู้ที่รักกันอย่างผิวเผินนั้นมีความเห็นแก่ตัวตั้งใดกลวแล้ว ความเห็นแก่ตัวนี้ทำให้เกิดความ

โหม่เอียงคิดแต่จะรีบแต่งงานโดยเร็ว โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคและการควรไม่ควรใดๆทั้งสิ้น

6. ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อหนึ่งว่ารักแท้ย่อมต้องการเวลากว่าที่จะเกิดขึ้นมาได้ แต่เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วรักแท้จะยืนยงคงทน เปลี่ยนแปลงหรือหมดสิ้นไปจากใจได้โดยยาก อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีอาจมีการเปลี่ยนใจได้เหมือนกัน เช่นเนื่องจากการแปรเปลี่ยนในบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอ หรือความประพฤติของผู้ตนรัก แต่ถึงกระนั้นก็มีปรากฏการณ์เกิดขึ้นอยู่เสมอที่แสดงว่า รักแท้ยังมั่นคงอยู่ ทั้งๆที่ทราบดีว่าคนรักของตนเป็นคนเหลวแหลกและประพฤติแต่ความชั่วเท่านั้น ส่วนรักเทียมนั้นอาจเปลี่ยนใจได้โดยทันทีทันใด และปราศจากเหตุผล เช่นทั้งๆที่คู่รักของตนก็ยังประพฤติตัวดี และมีบุคลิกลักษณะเหมือนเดิมทุกประการ

ความหลงสามารถพัฒนาไปเป็นความรักที่สมบูรณ์แบบได้หรือไม่

พิจารณาจากสถานการณ์ต่อไปนี้ หม่อม ก. รักสาว ค. แบบลุ่มหลงขึ้นทันใจเพราะ สาว ค. มี สวณละม้ายคล้ายสาว ข. ซึ่งเขาเคยมีความรัก (หรือความหวังใย) มาก่อนก็ได้ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าความสัมพันธ์ของเขากับสาว ข. นั้นอาจอยู่ในขั้นระดับความใคร่เท่านั้นหรือถือว่าเป็นความรักที่มีระดับเบาบางลงไป เมื่อพบนางสาว ค. โดยไม่คาดฝันจึงสำคัญว่าเป็น นางสาว ข. ด้วยความสำนึกที่อ่อนตัวลงไป และมักถูกครอบงำด้วยอารมณ์ ฉะนั้น ในประการหลังนี้ ถ้ามีเวลาสำนึกความรักก็จะสมบูรณ์ขึ้น ความหลงก็จะคลายไปได้

อาจสรุปได้ว่า ความหลงสามารถพัฒนาเป็นความรักที่สมบูรณ์ได้ ถ้ามีการใคร่ครวญ ไตร่ตรองด้วยเหตุผลและผล ไม่ยึดติดกับอารมณ์เพียงอย่างเดียวและมีระยะเวลาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการตัดสินใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ โมหะหรืออัญญาณนั้น มิใช่อะไรอื่นมันคือการไม่ได้เรียนรู้ความรักในใจของตัวเองให้แจ่มแจ้ง “

ขอบคุณที่มาข้อมูล board.dserver.org/m/m614osk120/00000432.html -

<http://charyen.com/jukebox/play.php?id=11703>